

N:o 89.

Af Herr Sven Rosenberg: Om ändringar och tillägg i Kongl. Stadgan den 18 Juni 1842, angående folkundervisningen i riket.

Under tillämpning af gällande Stadga om folkundervisningen i riket af den 18 Juni 1842, med deri tid efter annan vidtagna förändringar, har det visat sig att åtskilliga af dess bestämmelser äro hvarken lämpliga eller fullt rättvisa, hvarföre jag härmed vågar föreslå några ganska nödiga förändringar deruti.

Rörande skollärarnes tillsättande eger skolrådet att kalla alla de sökande till profs afläggande inom förslag. Detta synes mig icke blott rättsvidrigt gentemot hvad i detta afseende stadgadt är för sökande till prest- och klockarelägenheter, af hvilka endast de på förslag uppförde behöfva aflägga prof, utan innefattar ett uppenbart underkännande af de embetsmäns och auktoritetens trovärdighet, som för sökanderne utfärdadt betyg, hvilka bifogas ansökan, och är derjemte i hög grad betungande för en stackars skollärare, hvilken vanligen har ringa tillgångar och föga att uppoffra för långa resor.

Rörande skollärares afsättning stadgas endast, att skolrådet efter honom meddelad varning eger att honom från tjensten skilja och förhållandet för skolrådet anmäla. Ett sådant procedere synes mig alltför summariskt. Det kan tänkas, att en myndig ordförande med svaga och mindre sjelfständiga ledamöter i skolrådet härvid skall kunna utöfva en magtfullkomlighet, som icke alltid stämmer öfverens med sträng rättvisa, och skolläraren ställes härigenom i ett allt för stort beroende af pastor, då han för sitt bibehållande vid tjensten icke kan stödja sig på församlingen, hvarförutan det synes mig principriktigare att afsättningen sker genom samma auktoritet som tillsättningen, nemligen kyrkostämman.

En verklig brist i folkskolestadgan synes mig ligga deri, att skolläraren icke eger att närvara vid eller deltaga i skolrådets öfverläggningar, och således icke kan utöfva något inflytande på skolrådets beslut

slut, äfven då dessa närmast angå rent af pedagogiska frågor, i hvilka han väl måste tillerkännas något mera insigt än ofta flertalet af skolrådets ledamöter.

Med anledning häraf vågar jag ödmjukast föreslå, att Riksdagen ville besluta sådana ändringar och tillägg i skolstadgan af den 18 Juni 1842, att

1:o vid tillsättning af skolläretjenst inga andra af de sökande må kallas till profs afläggande än de, som blifvit å förslaget uppförda;

2:o vid afsättning skolrådet väl må gifva varning, men sjelfva afsättningsåtgärden utöfvas af kyrkostämman, och

3:o att skolläraren må vara berättigad att deltaga i skolrådets öfverläggningar och beslut, dock ej i sådana beslut, som röra honom personligen.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1869.

Sv. Rosenberg,
från Kristianstads län.

N:o 90.

Af Herr G. Bjerkander: Om skyldighet för kyrkoherdarne att sjelfve bygga och underhålla sina boställen.

Frågan om byggnadsskyldigheten å prestgårdarne, har sedan lång tid tillbaka varit ett motionsämne vid Riksdagarne och, hvad värre är, ett tvisteämne emellan presterskapet och de byggnadsskyldige församlingsboarne. — Det var mycket illa att icke denna fråga, såsom väntadt och lofvadt var, kom under behandling och afgörande i sammanhang med lönerogleringsfrågan, ty då hade denna skyldighet kunnat tagas i beräkning vid lönerogleringarne; nu står man der i sannna ovisshet, med den

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 7 Häft.